

10 éves a Röntgen Klinika

Beszélgetés dr. Szentes Tibor professzorral

Fennállásának 10. évfordulóját ünnepli az Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinikája. Ebből az alkalomból április 21-én tudományos ülésszakot rendeztek, amelyen dr. Szentes Tibor, dr. Csepregi Erzsébet, dr. Fráter Loránd, dr. Kocsis Júlia, dr. Ökrös József, dr. Pokorny Lajos és dr. Sövényi Ervin számolt be a klinika fejlődéséről és az ott folyó tudományos munkáról.

A jubileum alkalmából az igazgatóhoz, dr. Szentes Tibor egyetemi tanárhoz fordultunk, röviden foglalja össze lapunk olvasóinak tájékoztatására a klinika működésének 10. évét. A klinika létrehozásáról Szentes professzor a következőket mondta: „Egészségügyi kormányzatunk 1958-ban önálló Röntgenológiai Tanszékét létesített egyetemünkön. Az első vidéki Röntgen Klinika felállításának szokatlanul gyors, alig 1 évben belül történő megvalósítását Karunk eredetien újszerű, szervezeti megoldásában úttörő elgondolása tette lehetővé, amely szerint az új Röntgen Klinikát a meglévő anyagi alapok felhasználásával öt különböző klinika röntgen laboratóriumának egyesítéséből kellett kialakítani, oly módon azonban, hogy nemcsak szervezeti és működési szempontból, hanem gazdasági és személyi állomány tekintetében is önálló egységet képezzen, de változatlanul az illető klinikák épületében decentralizált elhelyezéssel. A klinika megteremtéséért a jubileumi alkalommal is köszönetet mondok Petri professzornak, egyetemünk akkori rektorának és dr. Bartha Ferenc elvtársnak, az Egészségügyi Minisztérium akkori egyetemi főosztályvezetőjének, akik ügyünket lelkesen felkarolták és támogatták.”

Milyen szervezeti keretek között működik a klinika?

Klinikánk szervezete, mint már ismeretes, az I. sz. Belklinika épületében működő Központ-ból továbbá az I. és II. sz. Sebészeti klinika, a II. sz. Belklinika és Bőrklinika, a Gyermekeklinika, valamint a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika épületében működő részlegekből áll.

Milyen feladata van a központnak, illetve a részlegeknek?

A Központ a Röntgen Klinika oktató, betegellátó és tudományos kutató tevékenységének, valamint a szervező és adminisztratív ügyek intézésének vezető szerve. Feladata a részlegek munkájának irányítása, egységbe foglalása és ellenőrzése. A részlegek elsőrendű feladata a működési helyüknek és szakterületüknek megfelelő klinikai és ambuláns betegek röntgenológiai ellátása. Emellett természetesen a tanszemélyzet minden egyes tagja beosztási helyétől függetlenül részt vesz a hármas klinikai feladat, az oktatás, nevelés, a betegellátás, a tudományos kutató munka, illetve mint negyedik feladat, a területi munka teljesítésében.

A Központban tartott rendszeres szakmai és tudományos összejövetelek, röntgenfilm demonstrációk és szakirodalmi referálások, a Röntgen Klinikát érintő minden közös témát felölelő megbeszélések, tanszéki értekezletek, továbbá a részlegeken történő vizitek biztosítják azok szoros együttműködését.

Dr. Tari János

Életének 44. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt dr. Tari János, a Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatója. Mély megrendüléssel búcsúzunk Tari elvtársától, aki hallgatójaként, oktatójaként, a Tudományegyetem és a Főiskola pártbizottságának titkáráként, képességeinek maximális kifejtésével, rendíthetetlen kommunista hittel tevékenykedett intézményeink fejlesztéséért. Szerep embere, odaadó áldozatos helytállása követendő példaként marad meg emlékezetünkben.

Az orvosképzésben milyen feladat jut a radiológiai oktatásnak?

A radiológiának illetve ezen belül a röntgenológiának az általános orvosképzés rendszerében véleményük szerint önálló diszciplína tárgyát kell képeznie. Tulajdonképpen célja, hogy a hallgatók az orvosi radiológia belső tartalmi összefüggéseire, klinikai kapcsolataira, diagnosztikus és terápiás alkalmazásának lehetőségeire és határaitra, az ionizációs sugárterhelés és sugárvédelem kérdéseire, általában a radiológiai orvosi jelentőségére, jövőbeni perspektívájára vonatkozóan áttekinthető és értelmes szemléletet nyerjenek. Klinikánk komplex rendszere, a különböző szakmai profilú részlegek és ugyanazon időben egyszerre több részlegen történő gyakorlati oktatás lehetősége igen előnyösen érvényesül az általános orvosképzésben. Csakis az teszi lehetővé, hogy a rendkívül kevés, egy féléven át heti 2 órában megszabott gyakorlati oktatást a tanszemélyzet 24 órai foglalkozással tölthető létszámú csoportok számára tudja megtartani. Problémát jelent a radiológiai oktatásban az anyagi jelentőségéhez és nagyságához képest a heti 2 óra tantermi elméleti előadás is.

Az egyetemi klinikákon végzett gyógyító munkában milyen szerepet tölt be a röntgenklinika?

A gyógyító munkában a Röntgen Klinika alapelvének tekintik, hogy a decentralizáltan működő részlegek azt a társklinikát, amelynek területén működnek, fekvő és ambuláns (SZTK) beteganyagának röntgen ellátása tekintetében maximálisan és minél nívósabban kielégítsék. A Röntgen Klinika betegforgalma és a vizsgálatok száma az első években ugrásszerűen, majd aztán fokozatosan emelkedett. Nagyobb jelentőségű azonban ennél az a lényeges kvalitatív változás, amelyet számos új, korszerű vizsgálati eljárásnak és terápiás módszernek a bevezetése eredményezett.

Hallhatnánk valamit a klinika tudományos kutató munkájáról?

A klinikán folyó tudományos munka eredményességét 237 szakközlemény és 183 előadás jelzi. A főbb kutatási irányok és témakörök közül csak néhányat említek: különböző szervi mozgásfunkciók fiziológiás és patológias jelenségeinek képerősítőkínematographia útján történő tanulmányozása, a nyirokrendszer röntgen vizsgálata, a rétegfelvételi methodika fejlesztése, geometriai elven alapuló röntgenvizsgálati módszerek kidolgozása, a cardiológiai röntgen diagnosztika, angiocardigraphia, veseangiographia, gyomor-bél rendszer röntgen vizsgálatának modern eszközökkel és methodusokkal történő fejlesztése, sugárbiológiai vizsgálatok különös tekintettel a sugárterhelésre és védelemre, nőgyógyászati röntgenvizsgálati módszerek fejlesztése, postmortalis magzati angiographia és így tovább.

A klinika orvosai számos külföldi és hazai kongresszuson, köztük néhány nemzetközi radiológiai kongresszuson vettek részt, és adtak elő.

Befejezésül dr. Szentes Tibor igazgató professzor még arról beszélt, hogy: „Az elmúlt 10 év során az elsőrendű célkitűzések közé tartozott a betegellátás, oktatás-nevelés és a tudományos kutató munka anyagi feltételeinek a megteremtése és évről-évre történő fejlesztése. Mértékének értékelésére csupán három számot említenék meg: az egyik, hogy a beruházási és felújítási költségek mintegy 15 millió Ft-ot tettek ki, és klinikai szakkönyvtárunkban a könyvek száma a kezdeti 30-ról 533-ra és külföldi folyóiratok száma 5-ről 20-ra emelkedett. Másik főtevékenységünk nívós szakorvosi garda nevelésére irányult. Ennek egyik bizonyítéka az, hogy klinikánk jelenlegi 15 orvosból álló tanszemélyzete közül 11-en klinikánkon szereztek szakorvosi képesítésüket és addig 6 jól képzett főorvost adtunk át a területnek. A területi röntgenológiai nagyszámú keresztlé felklinikáinkat huzamosabb szakmai továbbképzés, valamint a hetenként tartott röntgenfilm — demonstrációkon való részvétel céljából. Az ország különböző részéből 40-en tettek szakorvosi vizsgát klinikánkon.”

Szervezés Elbírálás Díjazás

A diákköri konferenciák után

A különböző hirtörrelés anyagában több alkalommal szerepelt a IX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia. Minden túlzás nélkül megállapítható, hogy a nyolc különböző — kémiai-, műszaki-, jogi-, marxizmus-leninizmus és közgazdasági-, társadalom-, agrár-, orvos- és természettudományok — szekciójában elhangzott mintegy 1200 előadás komoly vitaforumot biztosított a hallgatók részére és az egyes szekciók munkája valóban eredményes volt.

A mozgalmasság napok után az események végig gondolva hasznosnak látszik ismételnem visszatérni erre a konferenciára, leszűrné annak tapasztalatait. Tapasztalataink főként a természettudományokkal kapcsolatos szekciót érintik,

de úgy gondolom, hogy az észrevételek más szekciók munkájánál is hasznosíthatók lesznek.

Az előkészítés

A szervezés fő irányítója a Művelődésügyi Minisztérium és KISZ KB által létrehozott Operatív Bizottság volt, amely lényegében jól látta el nem csekély feladatát. Kisebbszámú első sorban az okozott, hogy a KISZ KB négy különböző tagja egymást váltva foglalkozott a diákköri konferenciák ügyével, s így az ügyintézés folyamatosága nem volt teljesen biztosítva. Egyes felsőoktatási intézményeknél is különböző beosztású oktatók — TDT elnöke, dékán, rektor — szervezték és irányították a munkát, s talán éppen ez volt az oka annak, hogy a kiküldött értesítésekre, olykor fontos információk kérésére rendkívül vontatottan, sok esetben egyáltalában nem, néha pedig ellentmondó válaszok érkeztek.

Míndezekben szerepet játszott kétség-telenül az is, hogy megítélés szerint az egyes felsőoktatási intézmények nagyon későn értesültek a konferencia megrendezéséről.

Az előkészítéssel kapcsolatban ezek alapján egy fontos következtetés vonható le: a konferencia megrendezése előtt legalább egy évvel közölni kellene annak időpontját és lehetőleg csak néhány szervező fogja össze az egyes szekciók előkészítésének munkáját, azok viszont a szervezés kezdetétől a konferencia befejezéséig foglalkozniuk a problémákkal.

A pályamunkák beküldése és elbírálása

A dolgozatok beküldésének határideje több alkalommal módosult. Erthe-telenné tűnt, hogy miért szükséges az ülések megkezdése előtt három hónappal elkészíteni a dolgozatokat. Ez sajnos azt eredményezte, hogy több hallgató kénytelen volt a konferenciától távolmaradni, mivel munkájával a kívánt határidőre nem készülhetett el. A tapasztalatok alapján a jövőben célszerű lenne a dolgozatok beadásának határidejét az egyes szekciók jellegének megfelelően megállapítani.

A konferencia előkészítésével kapcsolatban talán a legnehezebb problémát a dolgozatok értékelése jelentette. Az Operatív Bizottság Intézőbizottságján az értékelés a következő módon történt. A tanszékekhez benyújtott dolgozatot a tanszékvezető és az illetékes diákkör vezető tanára véleményezte, ha azt megfelelőnek tartotta, úgy továbbította a konferencia Előkészítő Bizottságához, amely a különböző egyetemek képviselőiből 3-5 tagú bírálóbizottságot kért fel a dolgozatok értékelő sorrendjének megállapítására. A bíráló bizottságok munkáinál figyelembe vették a szegedi zsűritag javaslatát, akiknek néhány nap alatt kellett, sok esetben 30-nál is több dolgozatot átnéznie. A Művelődésügyi Minisztérium és KISZ KB összesen 60 darab 1500.- Ft-os ún. központi díjat ajánlott fel, vagyis pl. a természettudományi szekcióhoz beérkezett 165 dolgozatról — figyelembe véve a 8 szekciót — mindössze 7-8 kaphatta volna csak ezt a díjat. Eppen az első zsűrizés bizonyította, hogy ilyen merev számot megállapítani nem célszerű, hiszen a szegedi szekciónál jóval több volt azoknak a dolgozatoknak a száma, melyek ilyen magas elismerést érdemeltek.

Az egységes elbírálás rendkívül nehéz volt, sőt mondhatjuk megoldhatatlannak látszott. A diákköri dolgozatok értékelésének kérdését — a jövőben kétségtelenül rendezni és egyszerűsíteni kell és lehetőleg olyan módszert alkalmazni az elbírálásnál, amely az eltérő témával foglalkozó munkák összehasonlítását is lehetővé teszi.

A dolgozatok díjazása

Már előbbiekben is utaltam arra, hogy a Természettudományi Szekció egyetlen elosztás esetén 7-8 központi díjra tarthatott volna igényt. Hogy mégis 12 központi díjat bocsájtott az Operatív Bizottság a szekció rendelkezésére, azt elsősorban a beküldött, valamint kiemelkedően minősített dolgozatok nagy száma (39) tette lehetővé. E tekintetben azonban nagy különbség mutatkozott az egyes szekciók között. Amíg pl. a JATE Természettudományi Karának 47 matematikus, fizikus, biológus és földrajzos hallgatója közül 11 került a kiemelték listájára, addig ugyanazon Kar 37 vegyészje közül a kémiai szekcióban mindössze kettő kapott hasonló értékelést.

A nagyszámú kiemelt díj odaítélését és realizálását elsősorban mégis az tette lehetővé, hogy vállalatok, intézmények különböző számú, de megkülönböztetve azonos összegű különdíjakat ajánlottak fel, amelyek száma a Természettudományi Szekcióban 27 volt, s melynek előteremtésében elsősorban dr. Csakány Béla rektorhelyettesnek volt igen nagy szerepe. Hogy a vegyész szekcióban a szegediek olyan kevés kiemelt díjat kaptak, az elsősorban annak tulajdonítható, hogy az említett szekció valószínűleg nem fordított annyira gondot a különdíjak előteremtésére.

A díjakkal kapcsolatban külön említést érdemel az a tény, hogy a Természettudományi Kar Dékánja a három tudományegyetem egy-egy hallgató részére különdíjat ajánlott fel,

ami különösen a budapesti egyetem képviselőinek részéről igen nagy elismerést váltott ki.

A kiemelkedő munkát végzett hallgatók díjazásával kapcsolatban egy lényeges tanulság vonható le. A következő konferencia előtt legalább egy évvel célszerű lenne azokat az intézményeket és vállalatokat megkeresni, amelyek ez évben különdíjakat ajánlottak fel, ezek számát esetleg további hasonló vállalatokkal növelni lehetne, s ezektől témajavaslatokat kellene kérni. Ez nagyban megkönnyítené a jutalmazási összeg előteremtését, s ugyanakkor a gyakorlati élettel jobban összekapcsolná a diákkörök munkáját, elősegítené témaválasztásukat.

Előadások színvonala, látogatottsága, vitakészség

Kellemes meglepetésként hatott, hogy az előadások helyül kijelölt előadó-termek csaknem minden esetben szűknek bizonyultak. A közel 400 résztvevő valóban a konferencia résztvevője volt. Az előadásokra a hallgatók lelkiismeretesen felkészültek, kihasználták a szemléltetési lehetőségeket, s a számukra biztosított időt sem lépték túl. Az előadások többségére a modern témaválasztás és tömör megfogalmazás volt jellemző.

Az előadások után nagy volt a vitakékv. Ez kétségtelenül az előadott témák és a vitát vezető elnökök összhangjának is köszönhető volt.

A fejlődés új útját jelezte az a tény, hogy egyes tanszéki diákkörök kollektív munkára törekedtek, egy-egy témát komplex kutatás formájában több oldalról világitottak meg. Feltűnő volt az agrártudományok képviselőinek nagyon jó szereplése. Sajnos nem mondható el ez a tanárképző főiskolák hallgatói egy részéről, akik olykor gyenge felkészültségről tettek bizonyosságot. Ez utóbbi tény elsősorban a kevesebb képzési időnek és a kisebb lehetőségeknek tulajdonítható. Célszerű lenne a jövőben ezen ügy segíteni, hogy a jobb képességű főiskolák hallgatóit be kellene vonni az egyetemi diákkörök munkájába. Erre a készség egyes főiskolák részéről (Pécs, Nyiregyháza) máris megmutatkozott.

Egyéb észrevételek

Az egyik alszekció titkára, Zsolt János mondta:

„Nem ártana talán hangot adni annak, hogy az OTDK-n nemcsak a hallgatók vizsgálódnak, hanem legalább olyan mértékben a hallgatók szakvezetői is. Helyes ha a hallgatók munkáját jutalmazzuk, de illo lenne néhány elismerő sort juttatni a szakvezetőknek is, akik nagyon sokat fáradoztak a hallgatók felkészítésével. Ez bizonyára még jobb munkára serkentene őket.” S ezen a megfogalmazáson valóban érdemes elgondolkozni. A szegedi szekció résztvevő hallgatói a helyi záróülésen, az azt követő központi záróülésen, valamint saját intézményeikről hozzávetőleges számítások alapján is közel 200 ezer forint jutalmat vettek át. Arról azonban nincs tudomásunk, hogy — a szervezőknek a központi záróülésen átadott elismerő kitüntetések, oklevelek kivül — egyetlen szakvezető tanár nyilvánosan akár egy elismerő szót is kapott volna.

Bár közvetlenül nem tartozott a természettudományi szekció profiljába, mégis úgy gondolom, azt sem lehet szó nélkül hagyni, hogy a filozófiai diákkör két dolgozatát a budapesti szekció még előadásra sem fogadta el. Ismerve az előkészítési alaposágot, nem tetelezhető fel, hogy azok valóban nem érték el azt a színvonalat, amelyet az előadhatóság kritériumaként megszabtak. Ha azt szeretnénk, hogy hallgatóink — és itt elsősorban a természettudományokkal foglalkozó hallgatókra gondolunk — munkájuk során filozófiai kérdésekkel is foglalkozzanak, diákköri dolgozatokat írjanak, nem ártana talán a jövőben a természettudományi szekció keretében legalább néhány órát biztosítani ezeknek az előadásoknak, melyek egyébként érintenek. Ilyen igény a szegedi szekciónál is felmerült, annak az előkészítő bizottság helyét is adott, s ez talán biztatás lehet azok számára is, akik már a következő konferenciára készülnek hasonló témákkal.

A konferencia sikerét kétségtelenül elsősorban aktív résztvevőinek, az előadó hallgatóknak, a lelkiismeretes munkát végző zsűritagoknak, a vitát vezető elnököknek és társelnököknek köszönhetjük. Feltétlenül meg kell azonban emlékeznünk a konferencia háttérben, az előkészítés fáradságos munkáját végző lelkes gárdájáról. A JATE xerox részlegének jó munkájáról, az alszekciók titkáraitól, a diákkörök tanárvezetőitől, s mindazokról, akik közreműködtek a siker érdekében. Nem célok itt nevek kiemelése, de úgy érzem, mégis meg kell említenem dr. Kemenes Bélánét, a rektorj hivatalt vezetőjét, és Kovács Lajosné nyugdíjas tanárnőt, akik a legtöbbet tettek és akiket külön is köszönet illet.

Összegezve, megállapítható, hogy a szervező bizottság megfelelt a Főhatóság bizalmának, a felszabadulásunk 25. évfordulójának tiszteletére rendezett IX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Természettudományi szekcióját a nagy ünnephez méltóan rendezte meg.

DR. FARKAS GYULA
adjunktus